

Redegjørelse for vurderinger rundt innspill til KPA - Tyttebærmoen

Bakgrunn

Tyttebærmoen miljøpark (massedeponi) med etterbruk til næring ble fremmet til innspillsrunden for kommuneplanens arealdel. I høringsrunden ble det fremmet innsigelse til området og kommunedirektøren fremmet en prinsippsak der formannskapet ble bedt om å ta stilling til om det skulle arbeides videre med området. Formannskapet vedtok at kommunedirektøren skulle jobbe videre med å løse innsigelsene. Av innspillene formannskapet ba kommunedirektøren jobbe videre med, er Tyttebærmoen det eneste som ikke er anbefalt videre i revidert forslag.

Kommunedirektøren mener det derfor er nødvendig å redegjøre særlig for vurderingene som ligger til grunn for dette, slik at begrunnelsen er tydelig og muliggjør politisk prioritering ved behandling av planforslaget. Redegjørelsen følger derfor som vedlegg til saken.

Utsnitt av konsekvensutredning av det originale innspillet:

71 Tyttebærmoen Miljøpark AS - Sokna		
Dagens arealbruk	Skog	
Gjeldende formål	LNF	
Foreslått formål	Massedeponi og næring	
Arealstørrelse	Ca. 614 daa	
Forslagsstiller	Tyttebærmoen Miljøpark AS v/ Wilhelm P.C. Blystad, Kari Elisabeth Røseth og Kjetil Hansen	
Gnr/bnr	149/1 og 2178/1	
Beskrivelse	Ønsker masseinntak av bl.a. ikke gjenvinnbare overskuddsmasser, oppfylling med overskuddsmasser for å heve terrenget og etablere næringsområde. Arealet ligger nord for Sokna og vil ha adkomst enten gjennom Sokna og boligområder langs fv. 2884, eller ved etablering av ny bro fra Nordmoveien.	

Hovedtrekk i høringsuttalelser og innsigelser

I høringen av planforslaget fremmet NVE, Statsforvalteren, Statens vegvesen og Mattilsynet innsigelse til Tyttebærmoen.

Statsforvalteren: Fremmer innsigelse grunnet negativ virkning for naturverdier og det vernede vassdraget Sogna.

«Med utgangspunkt i at det er dokumentert rik sandfuruskog som har en sentral økosystemfunksjon, at området grenser til Sogna og vil kunne få negativ virkning på vannmiljøet, samt at det ligger innenfor verna vassdrag og at deler av området består av dyrkbar mark, fremmer vi innsigelse til foreslått næringsområde ved Tyttebærmoen. Forslag om deponi og næringsområde her mener vi ikke er forenlig med å ta vare på disse verdiene.»

- Statsforvalteren mener det er uklart hva som faktisk vil bli deponert og behovet for deponi.
- Viser også til arealoverskuddet i kommunen og stiller spørsmål ved behovet for å ta i bruk nye områder for deponering av masser.
- Presiserer at deponering av masser her må betegnes som avfallsanlegg og viser til behov for innhenting av nødvendige tillatelser uavhengig av eventuell formålsendring i arealdelen.

NVE: Fremmer innsigelse grunnet konflikt med verneverdiene i det vernede vassdraget Sogna, samt innsigelse til 20 meter byggegrense i byggeområder mot Sogna. NVE beskriver videre vernehensynene i innsigelsen:

- 012/16 Sokna - NVE er et vernet vassdrag. Vernegrunnlaget er blant annet at vassdraget ligger i sentrale deler av et lavereliggende, variert landskap fra høyfjell til lavland med store skogområder. Elveløpsformer, geomorfologi, isavsmeltingsformer, botanikk, landfauna og vannfauna inngår som viktige deler av naturmangfoldet. Vassdraget har store kulturminneverdier, er viktig for friluftslivet og ligger i nærhet til større tettsteder.
- NVE viser også til konflikt med vernehensyn som geologisk arv og dødisgroper.

Mattilsynet: Fremmer innsigelse grunnet manglende hensynssone drikkevann i plankartet og manglende konsekvensutredning av påvirkning av drikkevannskilden.

Vegvesenet: Fremmer innsigelse grunnet manglende konsekvensutredning av trafikale forhold.

Kommunen har arbeidet med å avklare grunnlaget for innsigelsene, og vurdere disse. Siden høringsforslaget kun omhandlet deponi med etterbruk til næring, ble myndighetene som fremmet innsigelse forespurt om endring til kun næring ville endre vurderingene for innsigelsene. Svarene fra myndighetene tilsier at endring til kun næring ikke er vesentlig for at innsigelsene skal kunne trekkes. Arealbeslaget vil uansett påvirke hensynene sterkt negativt.

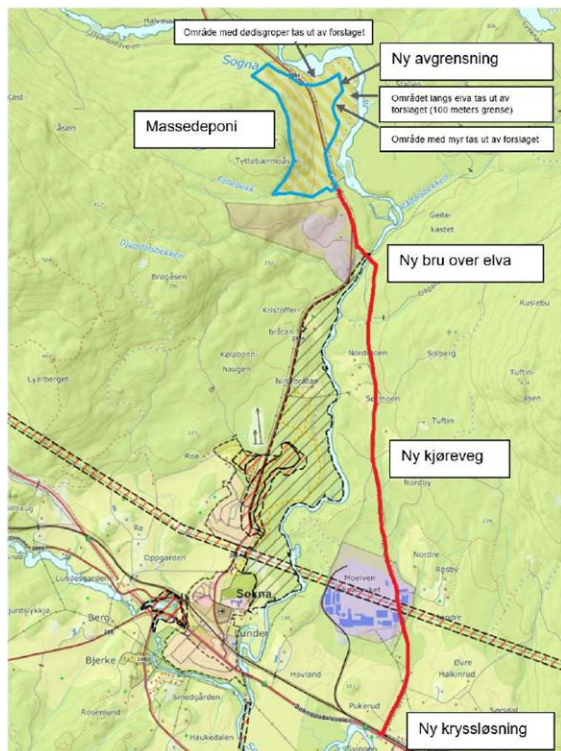
Revidert arealinnspill fra grunneier

Forslagstiller ble forespurt om mulighet for alternativ avgrensning som unngår hensynene innsigelsene er fremmet for å ivareta. Forslagstiller oversendte forslag til ny avgrensning med vurdering av hvordan forslaget ivaretar berørte hensyn og en redegjørelse for konsekvensene av arealreduksjonen, samt eventuell ytterligere reduksjon, for muligheten til realisering av prosjekter og gjennomføring av avbøtende tiltak.

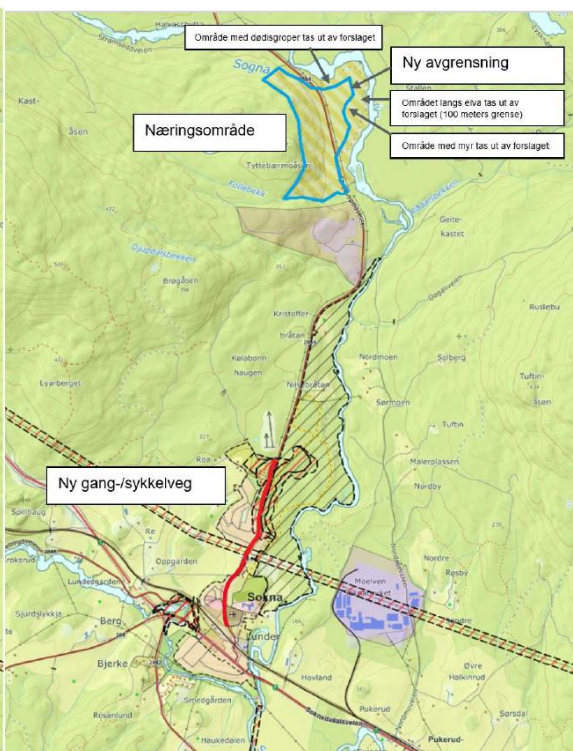
Fra forslagstillers redegjørelse om alternativene: (Revidert innspill følger som vedlegg) Begge alternativene reduserer byggeområdet i forhold til opprinnelig arealinnspill, ved at området i avstand 100 m langs elva og eksisterende myr tas ut og forblir naturområde. Dødisgropene ved siden av Tyttebærmohytta ligger under 100 m fra elva og kommer dermed også utenfor revidert byggeområde. Alternativene skiller mellom ønsket bruk av arealet til henholdsvis deponi og næring:

- **Alternativ 1:** Forslagstiller ønsker primært å etablere en miljøpark med et nytt, midlertidig massehåndteringssenter med tilhørende gjenvinningsaktivitet. Arealformål i kommuneplanen vil være «*Andre typer nærmere angitt bebyggelse og anlegg*», nærmere angitt som massedeponi.
- **Alternativ 2:** Dersom det primære ønsket ikke oppfylles, ønsker forslagsstiller å etablere næringsvirksomhet. Arealformålet for dette vil være «*Næringsbebyggelse*». Næringsbebyggelse kan også være et fremtidig formål, som tas inn ved en senere kommuneplanrullering, etter at driften med massedeponi er ferdigstilt. Dette ivaretas i Alternativ 1.

Alternativ 1

Alternativ 2

Alternativ 1 - Massedeponi	Alternativ 2 - Næring
Arealet avsettes til formålet «Andre typer nærmere angitt bebyggelse og anlegg» i kommuneplanen med mål om å regulere til massedeponi. Alternativet kan betinge en helt ny vegløsning med bru over Sogna, ny veg øst for elva og ny kryssløsning syd for Soknabruket. Se figur ovenfor. Illustrasjonen er skjematisk og viser kun prinsipielle overordnede forhold. Plassering av bru og veglinje er ikke vurdert i detalj. Det legges til grunn at avkjøring til rv. 7 blir felles med Soknabruket. Veglinjen kan legges enten øst eller vest for Soknabruket, og nytt felles kryss kan eventuelt forskyves vestover i forhold til dagens kryss. Dette er forhold det vil være naturlig å se nærmere på i en senere detaljreguleringsprosess. Samfunnsnyttien som følge av tiltaket består i lokale arbeidsplasser, deponi, avlastning av Strømsoddvegen og et bedre kryss på rv. 7.	Arealet avsettes til formålet «Næringsbebyggelse» i kommuneplanen. Alternativet gir ikke økonomi til å bygge ny adkomstveg, men det kan være aktuelt å anlegge gang-/sykkelveg i sentrale områder langs Strømsoddvegen (fv. 2884). Samfunnsnyttien som følge av tiltaket består i lokale arbeidsplasser og en mulig gang-/sykkelveg langs Strømsoddvegen.

Oppsummert vurderer kommunedirektøren med at utvikling av Tyttebærmoen vil komme i konflikt med hensynene bak innsigelsene også med ny redusert avgrensning.

Dersom avgrensningen skal unngå disse, vil svært store deler av de flate arealene innenfor forslaget tas ut. Med bakgrunn i redegjørelsen fra forslagstiller vurderes det at tiltaket ikke lenger vil kunne bære kostnadene ved opparbeiding av avbøtende tiltak som i nødvendig grad kan sikre myke trafikanter. Kommunedirektøren anser at plasseringen av tiltaket er i strid med kommunens vedtatte strategi for etablering av både næring og massedeponi. Det er ikke vist behov innspillet dekker som vanskelig kan realiseres andre steder. Utvikling av området kan gi grunnlag for etablering av trafikksikringstiltak langs fylkesvegen, som er et stort behov. Prosjektet vil trolig ikke kunne avgrenses tilstrekkelig til å unngå hensynene bak innsigelsene uten vesentlig endring, og realisering av avbøtende trafikksikkerhetstiltak er forbundet med vesentlig usikkerhet. Kommunedirektøren anbefaler ut fra en samlet vurdering å ikke ta innspillet videre.

Vurdering av innsigelsene

Statens vegvesen

Innsigelse er fremmet grunnet manglende konsekvensutredning.

Kommunedirektøren anser normalt at konsekvensutredning av trafikk er lite hensiktsmessig på kommuneplannivå. Bakgrunnen for dette er at trafikkgrunnlaget er svært usikkert og kan variere svært mye. Det er også usikkerhet i forhold til atkomst i form av trasevalg.

Trafikkgrunnlag

Trafikk som skapes av massedeponering og næring vil avhenge av faktorer som ikke bestemmes i kommuneplanen. Det kan forutsettes et volum av tilførte masser, anslås en driftstid og regnes et gjennomsnitt som legges til grunn for trafikkberegninger. I praksis vil ofte denne typen anlegg kunne ha store variasjoner ut ifra hvilke større prosjekter som igangsettes i slik nærhet at området er aktuelt for deponering, samt av hvilken type næring som etter hvert blir etablert. Volumet som tillates oppfylt vil avklares gjennom senere regulering. Trafikk til deponiet vil til dels kunne styres gjennom reguleringsplan ved begrensning i volum og driftstid, men kan også styres av senere konsesjon for driften. Trafikken tiltaket genererer vil ha konsekvenser for trafikksituasjonen, som sannsynligvis vil kreve avbøtende tiltak. For å sikre at nødvendige tiltak skal kunne gjennomføres bør kommuneplanen gi tydelige føringer dersom innspillet tas med videre.

Atkomst

Atkomst vil være fra fylkesvei. De to ulike alternativene til atkomst har ulike konsekvenser. Atkomst langs eksisterende fylkesvei vil påvirke trafikken gjennom Sokna sentrum og vil være sterkt negativt for trafikksikkerheten langs fylkesveien. Det vil være aktuelt å kreve avbøtende tiltak i form av gang/sykkelvei for å sikre myke trafikanter. Dersom omfanget av deponi og næringsvirksomheten blir redusert er det uklart om det er økonomi til å gjennomføre nødvendige tiltak, samt om dette kan pålegges som forholdsmessig. Ut over den økonomiske belastningen ved planlegging, prosjektering og bygging av gangvei er det uløste problemstillinger knyttet til nødvendige arealer. En gangvei vil kreve erverv av privat grunn for gjennomføring og kan føre til vesentlig ulempe for enkelte eiendommer. Selve ervervsprosessen kan derfor bli krevende, og det bør vurderes vilje til ekspropriasjon tidlig for å sikre forutsigbarhet om mulighet for gjennomføring.

Atkomst med bro over Sogna og vei mot Soknabruket berører privat vei/eiendom og vil kreve avtale om, eller ekspropriasjon av rett til, opparbeidelse og bruk. Det er sannsynlig at alternativet vil utløse krav om endring av krysset fra Soknabruket. På grunn av kryssing under jernbanen og kort avstand mellom jernbane og verna vassdrag må det antas at dette vil medføre store kostnader. Det er ikke utredet mulig endring av krysset, men behov for kryssing av jernbanen og avstand til rv.7 og Sogna antas å komplisere endring av krysset.

Uavhengig av om eksisterende Fylkesvei trafikksikres eller atkomsten legges om vil det innebære en vesentlig bedring av trafikksikkerheten. Trafikksikring bør være et premiss for utvikling av området og kan være det sterkeste faglige argumentet for å vurdere utvikling av Tyttebærmoen. Skal muligheten for trafikksikring vektlegges i vurderingen vil det være nødvendig å avklare muligheten til gjennomføring konkret.

Det er sannsynlig at følgende må utredes for å ta stilling til mulighet for gjennomføring:

Veitekniske løsninger

Endret atkomst over Nordmoveien må vurdere bæreevne, oppgraderingsbehov, støy og behov for sikring av myke trafikanter. Det er sannsynlig at det kan bli stilt krav om endring av kryss mot rv.7 Kryss mot Rv.7 er komplisert ved at krysset ligger mellom en jernbaneundergang og har nærhet til elva Sogna. Det er usikkerhet knyttet til hvilket nivå utredningen må ha for å gi sikker avklaring av muligheten for etablering av et tilfredsstillende kryss.

Etablering av gang/sykkelvei langs Strømsoddveien vil berøre privat eiendom og kan føre til beslag av både dyrka mark og privat boligeiendom. Utredning her antas å kunne bli enklere ved at det på kommuneplannivå trolig vil være tilstrekkelig å avklare arealbehovet, plasseringen og standarden på gangveien. Det kan også bli krav om vurdering av kryss mot Rv.7.

Arealbehov og eierskap

Arealbehovet er særlig relevant ettersom begge alternativene er avhengig av privateid grunn for å kunne realiseres. For Nordmoveien vil dette trolig kunne løses gjennom avtaler om bruk. Ved etablering av gang/-sykkelvei langs Strømsoddveien vil det måtte erverves privat grunn. Avklaring av arealbehov vil gi et bedre inntrykk av konsekvensene for berørte eiendommer.

Privat og politisk vilje

Ettersom privat eiendom blir berørt vil aksept for erverv av nødvendige arealer og rettigheter ha vesentlig betydning. Dersom det forutsettes frivillig erverv vil det være naturlig å kartlegge mulighetene for dette. Det tas normalt alltid sikte på frivillig erverv. Dersom det kreves en bestemt løsning og denne ikke kan gjennomføres fordi frivillig erverv ikke løser arealbehovet vil dette oppleves lite forutsigbart.

Konklusjon:

Trafikktype og trafikkmengde styres av forhold som ikke avklares i kommuneplanen men ved senere reguleringsplan og eventuelt driftskonsesjon o.l. Tallgrunnlaget for videre utredning av trafikale forhold vil derfor være svært usikkert på dette nivået og trafikktutredning bør derfor normalt foretas ved regulering. For Tyttebærmoen er det spesielt at det er presentert to alternativer for atkomst, hvor ingen kan benyttes uten forholdsvis store endringer. Dersom sikring av myke trafikanter forutsettes og brukes som begrunnelse for etablering av næring/deponi, bør kostnadene og muligheten for gjennomføring utredes nærmere.

NVE

Bakgrunn

«Planen åpner for utbygging som går imot verneverdiene det vernede vassdraget Sogna. NVE har innsigelse til dette utbyggingsområdet. For å løse innsigelsen må områdene som kommer i konflikt med verneformålet tas ut av planen.»

Kommunedirektøren har undersøkt vernegrnlaget for Sogna nærmere og vurdert hvilke forhold som anses å komme i konflikt samt avbøtende tiltak

[012/16 Sokna](#) er et stort verneområde som samlet inneholder flere ulike kvaliteter. Blant vernehensynet trekkes blant annet følgende fram: Elveløpsformer, geomorfologi, isavsmeltingsformer, botanikk, landfauna og vannfauna (naturmangfold), store kulturminneverdier, viktig for friluftslivet og nærhet til større tettsteder. I verneplanen står det

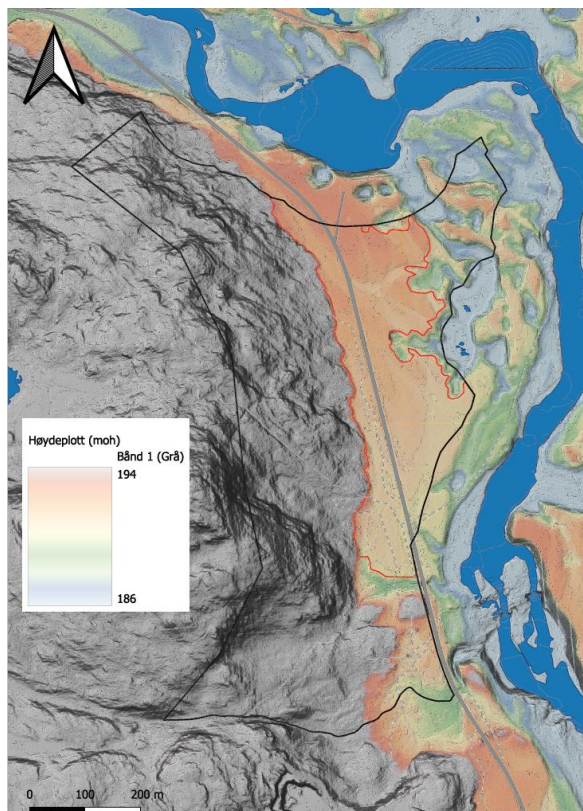
blant annet at «Sokna er typisk for de lavereliggende, skogkledte delene på det sentrale Østlandet, og har store verneverdier».

Det er registrert elvemusling i vassdraget og området er kartlagt som naturtype rik sandfuruskog. Hele området er registrert som et geosted (geomorfologi, isavsmeltingsformer), men uten verdivurdering. Store deler av arealet er preget av isavsmeltingsformer og spylerenner, hvor det er myr i den dypeste renna. Resterende deler av moen er registrert med dyrkbar mark.

Geosted: Tyttebærmoen

NVE viser i sin uttalelse til dødisgroper, og NGU sin database. Tyttebærmoen inneholder flere dødisgroper og smeltevannsløp. I NGUs databaser står det blant annet at «*Tyttebærmoen utmerker seg med svært mange godt definerte dødisgroper enkeltvis og samlet.*» Området er ikke verdivurdert, men undersøkt i en hovedfagsoppgave (Sørgaard, 1984). Det betyr at det ifm. med en detaljregulering med krav om KU, må vurderes i tråd med NGUs veileder.

Konklusjon: Kartet under viser de tydeligste formene som ble dannet under siste istid. De flatere områdene har også tydelige spor, og det er usikkert om selve flata anses å ha verdi som del av landskapet. Det er sannsynlig at arealet som eventuelt kan anses å ikke komme i konflikt med hensynet til geologisk arv må innsnevres ytterligere, for eksempel i form av buffersone/byggegrense. Det er også usikkert om utbygging av kun de flate områdene kan skje uten å komme i konflikt med vernehensynet.

Kartutsnittet viser en terrengmodell som viser terrengformasjonene som gir området geologisk verdi. Landskapet har i stor grad ligget uendret siden siste istid og har klare landskapselement som dødisgroper og spylerenne. Den sorte streken er redusert forslag fra forslagstiller.

Den røde linja representerer flata som unngår de mest fremtredende formasjonene. Flatene har mindre fremtredende spor og kan også ha verdi. Vurdering av verdi for geologisk arv for de flate områdene ligger utenfor kommunens kompetanse og må eventuelt vurderes av NVE.

Det vil være nødvendig å avsette en buffersone mot landskapsformene som vil redusere nyttbart areal ytterligere.

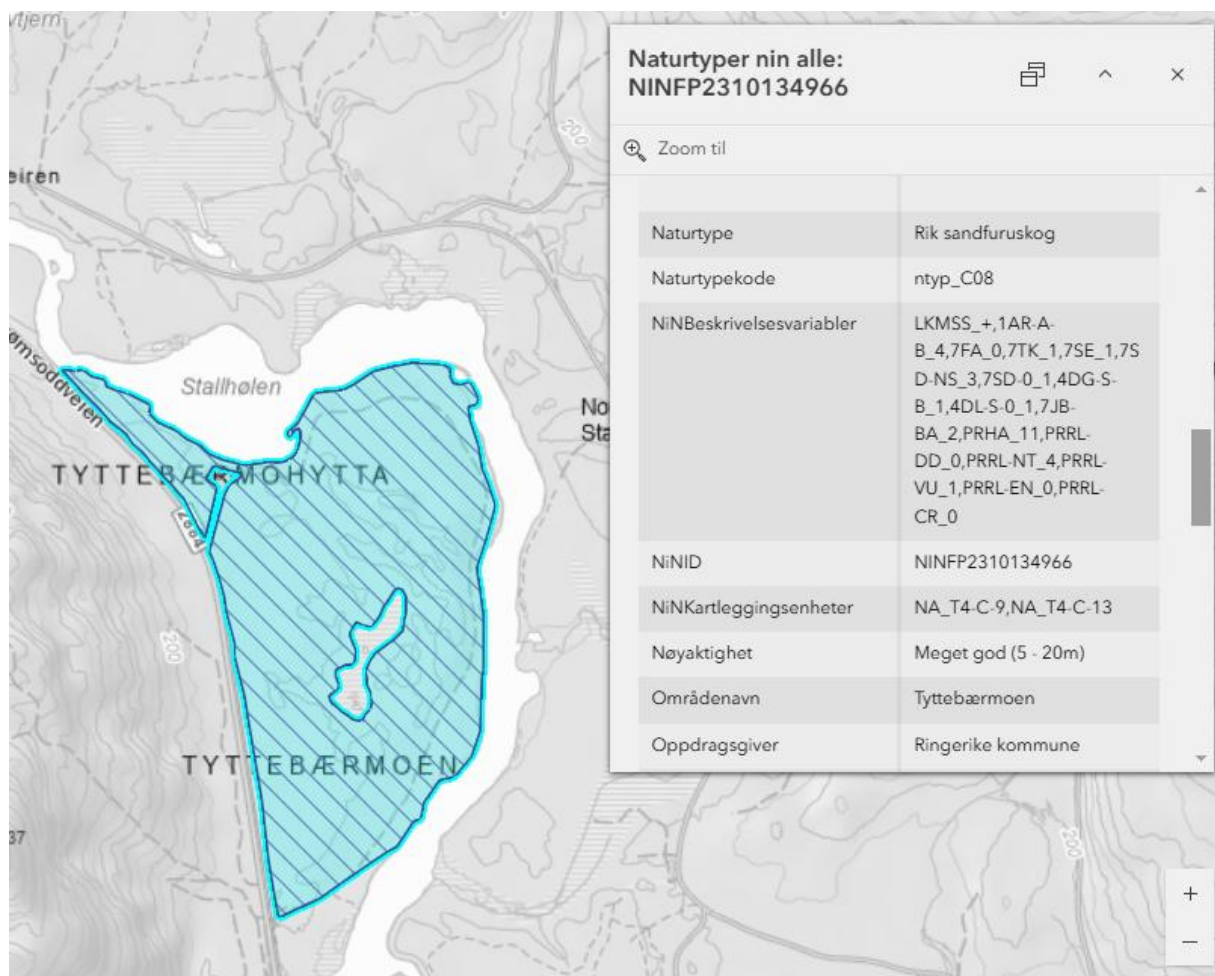
Naturmangfold

Verneplanen omtaler botanikk som del av vernegrunnlaget. Sandfuruskog var ikke en

naturtype som ble kartlagt på tidspunktet verneplanen ble vedtatt. Kartleggingen av sandfuruskog ville sannsynligvis vært tatt inn som del av vernegrunnlaget dersom verneplanen ble utarbeidet i senere tid. Det er derfor usikkert om forringelse av sandfuruskog vil anses å komme i konflikt med vernehensynet. I kommunens vurdering er ikke eventuell konflikt med vernehensynet tillagt vekt, men vurdert i forhold til naturmangfold..

Sandfuruskog er en nær truet naturtype. Kartlegging har angitt moderat lokalitetskvalitet, stort naturmangfold basert på antall habitatsspesifikke arter og dårlig tilstand, som begrunnes med lav alder på skogen. Tiltak som forringer verdien av sandfuruskogen vil vurderes negativt i forhold til naturmangfold. Sandfuruskog dekker hele det flate området i forslaget og utvikling til deponi eller næring vil komme i konflikt med hensynet.

Konklusjon: Kommunedirektøren anser at utvikling av tyttebærmoen vil komme i konflikt med hensynet til naturmangfold ved forringelse av kartlagt sandfuruskog. Det er usikkert om NVE anser dette som å være i strid med vernehensynet, ettersom sandfuruskog ikke er nevnt i vernegrunnlaget.

Vannfauna

Sogna er bosted for ferskvannskreps og elvemusling. Avrenning fra virksomhet eller anleggsarbeider vil kunne påvirke vassdraget negativt.

Konklusjon: Det antas at hensynet til vannfauna kan ivaretas tilstrekkelig gjennom planbestemmelser og avsetning av tilstrekkelig kantsone.

Kulturminneverdier

Det er ikke registrert kulturminner innen avgrensningen av området. I høringen mottok kommunen innspill om at det kan være fangstgroper i området. Ved regulering vil det normalt være krav til kulturminneregistrering.

Konklusjon: Eventuelle kulturminner innenfor planområdet antas å kunne ivaretas forsvarlig i en reguleringsprosess.

Friluftsjnteresser

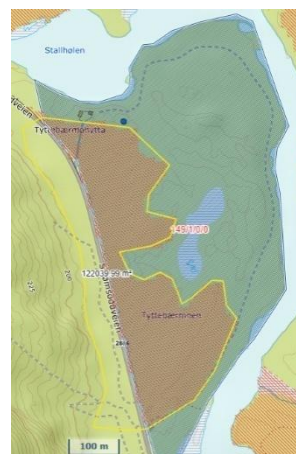
Friluftsjnteresser er eget punkt i beskrivelsen av vernegrunnlaget og er nevnt i innsigelse til området. I høringen tok flere av høringsuttalelsene opp forringelse av friluftsjnteressene som svært negativt. Forringelse av friluftsjnteressene kan anses å komme i konflikt med vernegrunnlaget. Økning av byggegrense til 100 m mot vassdrag vil redusere negativ påvirkning på friluftsjnteressene.

Konklusjon: Etablering av massedeponi/næring vil virke negativt på hensynet til friluftsområder og dermed komme i konflikt med vernehensynet. Det er usikkert om reduksjon av arealet som utnyttes anses tilstrekkelig til at forholdet ikke utløser innsigelse.

Landbruksjnteresser

I forhold til landbruksjnteresser er husdyrhold trukket fram som viktig. I høringsuttalelsen fra Ringerike og Hole beitelag stiller de seg negative til utvikling av Tyttebærmoen som var på høring, på grunn av konsekvensene for beitedyr og dyrkbar jord. Det er usikkert om etablering av større byggegrense mot elva er tilstrekkelig, eller om utvikling av området uansett anses å ha negativ virkning. De flatere arealene nær veien, vist med rød skravur på kart til høyre, er i hovedsak klassifisert som dyrkbare arealer.

Konklusjon: Det er usikkert om revidert forslag vil anses å være i strid med vernegrunnlaget i forhold til landbruksjnteresser.

Mattilsynet

Mattilsynet fremmer innsigelse fordi planen mangler hensynssone ved grunnvannsreservoar (Soknedalen ved Tyttebærmoen), og fordi det er mangelfulle planbestemmelser knyttet til hensynssone H110 (nedslagsfelt for drikkevann) og H120 (område for grunnvannsforsyning).

I begrunnelsen til innsigelsen skriver Mattilsynet følgende:

«Reservoaret er vurdert til å kunne gi godt drikkevann uten rensetiltak til 8000 mennesker. Selv om reservoaret ikke er en nåværende drikkevannskilde ber Mattilsynet kommunen ta hensyn til vannforekomsten og tilsigsområdet og beskytte denne mot forurensning slik at det er mulig å etablere vannforsyningssystemer som oppfyller kravene i drikkevannsforskriften. Mattilsynet mener det er uheldig med deponi i nærområdet til et grunnvannsreservoar uten en omfattende

konsekvensutredning som synliggjør at det ikke foreligger fare for forurensning av drikkevann ved å etablere deponi. Vi viser til utfyllende informasjon i brev av 11.10.2023 fra Knut Sørgaard, geolog og grunneier av gnr 150/3.»

Kommunen har ikke egne utredninger av grunnvannsforekomsten eller potensialet. Basert på høringsuttalelsen fra Sørgård og geologien i området er det sannsynlig at området er egnet for uttak av drikkevann. Med tallene brukt i Sørgårds forsøk vil et gjennomsnittlig forbruk i dag tilsvare at drikkevannskilden kan forsyne ca. 6500 personer. Kommunen ser at det vil være nødvendig med omfattende kartlegging for å tilfredsstillende kartlegge potensialet. Det er videre sannsynlig at en viss form for rensing må regnes med, men det er også sannsynlig at de stoffene det er aktuelt å rense er jern og mangan der det finnes effektive metoder for rensing.

Det virker sannsynlig at området kan være egnet for uttak av framtidig drikkevann. Kommunen har ikke planer om å benytte denne muligheten i dag, og forekomsten av grunnvann er etter kommunens syn ikke omfattet av definisjonen av drikkevann som har eget vern i lovverket. Bevaring av potensielt framtidig drikkevann er likevel aktuelt, blant annet for å ivareta samfunnsutvikling og beredskap. Også nasjonalt er bevisstheten rundt sikring av grunnvannsforekomster til framtidig drikkevann økende.

Kommunedirektøren ser ikke at det er klart hjemmel til å fremme innsigelse til manglende hensynssone rundt drikkevannsforekomsten, men mener kravet om utredning er fornuftig og bør etterkommes. Avgrensningen av hensynssonen er utfordrende ettersom tilgjengelige kart over grunnforhold er unøyaktige. For Tyttebærmoen er det et moment at tiltak som gjennomføres utenfor drikkevannsforekomsten, dvs. i fjellet vest for fylkesveien, vil kunne ha potensiale til å forurense grunnvannet. I utgangspunktet anses LNF-formålet å være tilstrekkelig for å verne drikkevannsforekomsten. Dersom kommuneplanen åpner for annen bruk av området vil det være fornuftig å vurdere potensialet for uttak av drikkevann nærmere, samt å utrede risiko for forurensning og mulige avbøtende tiltak.

Foreslått løsning er å legge inn området med hensynssone. Dersom LNF formålet videreføres anses dette tilstrekkelig for sikring av grunnvannet uten inntegning av hensynssone.

Statsforvalteren

Statsforvalteren viser til rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag og viser til at inngrep som reduserer verdien for landskap, friluftsliv og viktig naturmangfold bør unngås. Statsforvalteren begrunner innsigelsen med at Sogna er leveområde for elvemusling, at området er kartlagt som sandfuruskog, at området ligger innenfor verna vassdrag og at deler er dyrkbart.

Hensynet til påvirkning av vassdraget gjennom avrenning antas å kunne sikres gjennom krav til videre planlegging. Forslaget vil imidlertid påvirke og komme i konflikt med vernehensyn, sandfuruskog og nedbygging av dyrkbar jord. Ved å redusere arealet vesentlig vil det være mulig å unngå konflikt med både sandfuruskog og dyrkbar jord. Det er usikkert om redusert avgrensning gjør at forslaget vurderes akseptabelt opp mot vernehensynet til vassdragsvernet og om innsigelsen vil kunne trekkes.

Områder i konflikt med verneformålet.

Hele området med dødisgroper og spylerenner inngår i «konflikt med vernehensyn». Dette området sammenfaller godt med de deler av moen som ikke er registret som dyrkbar mark. Det er uklart om reduksjon av arealet vil gjøre at også hensynet til friluftsliv og husdyrhold anses tilstrekkelig ivaretatt. Gjenværende areal på flata er klassifisert som dyrkbar mark. Nedbygging av disse vil være i strid med mål om å unngå nedbygging av dyrkbar mark.

Innenfor planavgrensningen ligger store arealer vest for fylkesveien. Dette er bratt terreng der eventuelle etableringer vil medføre behov for store terrenginngrep. Om terrenginngrep vil komme i konflikt med vernehensynet er uklart.

Alternativvurdering

I prinsippssaken fremmet kommunedirektøren alternativt forslag om å ta med området videre uten en alternativvurdering av plasseringen. Denne delen av vedtaket ble tatt ut, og kommunedirektøren tolket den muntlige begrunnelsen slik at en alternativvurdering var ønsket, selv om det ikke fremgår klart av vedtaket.

Kommunedirektøren har vurdert forslaget og plasseringen, men har valgt å ikke gjennomføre en alternativvurdering. Videre følger en redegjørelse av vurderingene som er gjort.

Alternativvurdering er enkelt sagt en overordnet vurdering, der egnetheten til ett område vurderes opp mot alternative plasseringer. I innspillet og revidert forslag er det ikke klart definert hvilke typer masser som ønskes deponert, eller hvilken type næring det ønskes å etablere. Vurderingene som er gjort er derfor generelle vurderinger.

For massehåndtering er utgangspunktet for vurderingene kommunens overordna føringer for masseforvaltning i arealstrategien, og i temarapport masseforvaltning. Massehåndtering og eventuelt massedeponi bør plasseres ved et eksisterende eller tidligere uttak av masser. Enkelte typer masse krever spesiell håndtering. I forbindelse med innspillet til Tyttebærmoen er deponering av alunskifer omtalt. Ved deponering av alunskifer stilles det er strenge krav til håndtering, og det finnes få aktører og mottaksplasser i landet. For slike regionale mottak vil alternativvurderingen ta utgangspunkt i hvor behovet er, og plassering av alternative mottak.

Beliggenhet og infrastruktur vil normalt være de viktigste silingskriteriene. Ideelt bør et anlegg være nær behovet og ha godt utbygget infrastruktur i form av vei, jernbane og havn. Slike deponier møter ofte lokal motstand mot etablering, og velvilje fra politikere, grunneiere og lokalbefolkningen vil kunne ha stor betydning.

Neste trinn vil være en grundig kartlegging av konsekvenser for å veie alternativene mot hverandre. For en kommune vil det være kostbart og svært vanskelig å gjennomføre en reell alternativvurdering for plassering av et regionalt anlegg. Kommunen har ikke et eget behov for en slik vurdering, og kommunedirektøren mener det ikke er tilrådelig å bruke ressurser på å gjennomføre en alternativvurdering.

Masseforvaltning må jobbes med på et overordnet nivå og i samarbeid på tvers av kommuner og fylker. Ringerike kommune deltar blant annet i samarbeid i Osloregionen og

Bærum ressursbank, samt Ringeriksregionen hvor masseforvaltning kan være et aktuelt tema.

Lokalt er kommunedirektøren kjent med at Jevnaker har inngått avtale om deponi nær grensen til Ringerike. Denne avtalen sikrer bidrag til kommunal infrastruktur, og oppfyllingen skal tilrettelegge for etablering av regulert næringsvirksomhet. Området er allerede regulert til næring, men det er behov for vesentlig mengder tilkjørte masser for å gjøre området egnet for regulert bruk. Anlegget vil ligge nært E16 og bidrar til realisering av vedtatte planer.

I denne saken er samfunnsnyttien tydelig. Dersom en alternativvurdering skulle gjøres, vil denne lokaliseringen fremstå som et mer gunstig alternativ enn Tyttebærmoen. Både når det gjelder plassering og transport, samt naturinngrep og samfunnsnytte.

Vurdering av mulighet for å løse innsigelsene

For at kommunen skal kunne vedta kommuneplanen med rettsvirkning må innsigelsene som er fremmet av myndighetene trekkes. For Tyttebærmoen er dette komplisert ved at vernehensyn, innsigelser og vassdragshensyn henger sammen. Et eksempel er at forslaget berører dyrkbar mark. Siden landbruk er del av vernegrunnlaget kan det fremmes innsigelse begrunnet med vassdragsvernet. Dersom tiltaket anses ikke å komme i konflikt med vernegrunnlaget i forhold til landbruk, kan innsigelse fra Statsforvalteren fortsatt opprettholdes for å ivareta dyrkbar mark. NVE har også varslet at de vil kreve konsesjonsbehandling dersom kommunen ønsker å benytte området til massedeponi eller næring. Ettersom det er fremmet innsigelse fra fire myndighetsområder, vil det være komplisert å forhandle om løsning med en av disse da enighet ikke sikrer at øvrige myndigheter aksepterer løsningen.

Det er viktig å presisere at innsigelsene er fremmet med bakgrunn i opprinnelig forslag. Eventuell avklaring av om innsigelsene opprettholdes dersom kommunen går videre med revidert forslag, vil først kunne skje gjennom ny avgrenset høring.

Innsigelsen fra Vegvesenet skiller seg fra de andre innsigelsene ved at det ikke er konsekvensene av arealbeslaget, men trafikken virksomheten skaper, som utløser innsigelse. Ny avgrensning vil ikke løse dette forholdet. Fordelene for samfunnet av innspillet, for uten mulighet for arbeidsplasser, er sikring av eksisterende trafiksikkerhetsutfordringer langs Strømsoddveien. Det er usikkert hva vegvesenet vil kreve av utredning for å vurdere at kommuneplanen gir tilstrekkelig sikkerhet for gjennomføring av nødvendige løsninger og tiltak. Det kan bli nødvendig med vurdering på detaljnivå for å avklare om løsningene som forutsettes er gjennomførbare. Dette har kommunen ikke selv kompetanse til, og det kan bli nødvendig å kjøpe konsulentbistand.

Dersom kommunen velger å gå videre med innspillet, vil klare politiske føringer være nyttig i det videre arbeidet. Videre arbeid med å løse innsigelsene vil kreve stor ressursbruk internt og det vil kunne bli nødvendig å kjøpe konsulentbistand. Kommunedirektøren anbefaler at dette avklares i en egen sak, dersom formannskapet ønsker å gå videre med forslaget – og forutsatt at innsigelser med grunnlag i vernehensyn er løst.

Kommunedirektøren har satt opp forslag til vedtak for begge alternativene i revidert innspill. Viser til alternative forslag til vedtak i saksframlegget.